

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs III. Vtrum anima à Dei filio prius fuerit assumpta, quàm caro.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

rationem: si tamen singuli gradus sumantur cum suis potentijs eos consequentibus, certum est secundum D. Tho. & eius discipulos esse inter eos ordinem ex natura rei; quia singulorum graduum potentia realiter sunt distincta, & quaedam scilicet rationales sunt verè causæ, siue rationes ac medium ad assumendas alias; & eadem ratione gradus intellectus simul acceptus cum intellectu & voluntate, verè causa est & medium ad assumendos gradus, vegetatiuum & sensitiuum cum eorum potentijs; quia licet gradus intellectus secundum se non distinguatur à vegetatiuo & sensitiuo secundum se sumptis; distinguitur tamen ab illis, si sumatur hic & illi cum annexis suis facultatibus: Si verò secundo modo considerentur prædicti gradus, & ita cæteris compararetur gradus intellectus, idem iudicium proferendum est de hac propositione: Filius Dei assumpsit animam mediante spiritu, quod de illa: Filius Dei assumpsit carnem mediante anima, ut ait S. D. in textu: Sicut enim inter animam & corpus est ordo dignitatis & causalitatis respectu assumptionis: ita ut anima perficiendo corpus sit ei ratio, ut à persona diuina sit assumptibile, ita gradus intellectus quem spiritum siue mentem nuncupamus, sua coniunctione cum cæteris inferioribus gradibus eos perficiens sit eis ratio, ut à Verbo sint assumptibiles. Differentia tamen est inter causalitatem animæ respectu corporis & causalitatem spiritus respectu animæ siue causalitatem intellectui gradus respectu cæterorum, quod anima pars est essentialis compositi, & corporis forma illud in specie constituens: gradus autem intellectus non est pars essentialis animæ rationalis cæteros in se gradus continentis; nec est eorum forma sed pars potentialis superioris ordinis omnium partium potentialium formalissima; ac proinde modum quendam habens respectu earum causæ formalis. Quamobrem ut hic scitè Cai. aduertit, causalitas non est hic vniocè sed proportionabiliter requirenda.

Conclusio.

Ex dictis sequitur hæc VNICA CONCLUSIO: Cum affirmant S. D. & Patres Filium Dei assumpsisse animam mediante spiritu siue mente, non comparant solum gradum intellectum cæteris eiusdem animæ gradibus, neque solum intelligendi facultatem cæteris animæ viribus; neque potentias intellectuales partibus inferioribus animæ gradibus, aut substantia animæ, sed gradum intellectum simul sumptum cum intellectu & voluntate comparant cum alijs gradibus simul acceptis cum eorum potentijs: Hæc conclusio patet ex dictis: & probatur quoad primam partem; quia gradus illi præcisè sumpti nullam habent inter se causalitatem aut ordinem realem: quoad secundam verò quoniam assumi per se & immediate non conuenit potentijs quæ sunt accidentia; ergo vna potentia secundum se non est medium, ut assumantur alia; quo ad tertiam verò; quia sic omnia consonant & optimè saluatur ordo dignitatis, & realis causalitas vnius in alterum.

Obiectio 1.

CONTRA primam partem conclusionis argum. Suat. Primò, Quia Apollinaris, contra quem mouetur hæc quaestio, negauit Christum assumpsisse mentem id est gradum intellectum. Secundò: Quia licet interdum hoc nomen mens potentiam vel etiam actionem ipsam intelligentis significet, ut Epiphanius notauit hæresi 77. & Cyrillus lib. 10. in 10. ann. cap. 1. tamen etiam sumi solet pro ipsa anima, ut patet apud Augustinum lib. de spiritu, & anima, cap. 9. & 10. & lib. 9. de Trin. c. 4. ergo de gradibus intelligenda est illa comparatio.

Respon. Apollinarem vtrumque in anima Christi negasse, scilicet gradum intellectum & potentias ad illum consequentes: non enim placet, quod ait Vasq. nimirum dictum hæreticum solum intelligendi facultatem negasse: oppositum enim satis aperte significant verba S. D. & Patrum dictam hæresim impugnantium. Ad secundum negatur conseq. quia nomine mentis aptius vtrumque significatur in re præsentī, scilicet gradus & eius potentia.

CONTRA secundam partem eiusdem conclusionis argumentatur Aluar. Quia S. D. ad 3. ait animam (inter quam & Dei Verbum ponitur medium intellectus) non accipi pro essentia animæ, quæ est omnibus potētīs communis; sed pro potētīs inferioribus, quæ sunt omni animæ communes; ergo. Resp. Med. illa, quæ est omnibus sol. potētīs communis, &c. mentem D. Thom. declarare: ita ut sit sensus: Non accipitur prout est principium omnium potentialiarum, quæ sunt animæ rationali propriæ; sed pro anima essentia, ut est principium omnium potentialiarum, quæ sunt communes animæ sensitiuæ & vegetatiuæ. CONTRA eandem partem sunt argum. quæ proponit & soluit Med.

CONTRA tertiam partem argum. Vasq. Primò, quia Apollinaris cum dicebat assumptam fuisse animam sine mente, existimabat assumptam fuisse animam humanam; ac proinde cum gradu illo rationali: solum autem negabat in in Christo facultatem intellectus; ergo Patres in hoc eodem sensu dixerunt animam assumptam fuisse media mente, hoc est media facultate intellectus. Secundò: Cum Apollinare non fuit controuersia de potētīs sentientibus, an fuerint assumptæ media anima; ergo per animam non intellexerunt has potētias, sed substantiam animæ, quam dicunt assumptam fuisse media mente contra Apollinarem. Resp. ad primum, negatur antec. nam ut patet ex q. præcedenti a vlt. ratione 3. Apollinaris negabat in Christo fuisse animam rationalem: & ideo D. August. in lib. 83. Quest. qu. 80. dixit, quod secundum hunc errorem sequeretur Filium Dei belluam quandam cum figura humani corporis suscepisse. Et S. D. in 4. contr. agent. cap. 33. manifestè docet, Apollinarem negasse in Christo animam rationalem dantem speciem homini distinctam à cæteris animalium speciebus. Ad secundum negatur antecedens; nam licet quaestio principaliter fuerit de animæ substantia, quam Apollinaris assererat in Christo fuisse sine ratione; quia tamen ad animam secundum Apollinarem sequebantur potentia vegetatiua & sensitiua: ideo consequenter & secundario quaestio etiam erat cum Apollinare de potētīs animæ vegetatiuis & sensitiuis; an scilicet per se & immediate, an autem medio spiritu siue mente fuerint assumptæ.

CONTRA vltimam partem eiusdem concl. produci possent eadem argumenta, quæ circa cæteras partes notata sunt, quorum solutio patet ex dictis.

ARTICVLVS III.

Vtrum anima à Dei filio prius fuerit assumpta, quam caro.

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod anima Christi fuerit prius assumpta à Verbo, quam caro. Filius enim Dei assumpsit carnem mediante anima: ut dictum est. Sed prius peruenit ad medium, quam ad extrinsecum. Ergo Filius Dei assumpsit prius animam, quam corpus.

Pro-

Inf. 4. 1. 6.
q. 33. 1. 1. ad
2. 3. 4. 1.
3. 4. 1. 6. 3.
4. 1. 6. 3. 4.
5. 4. 2. 3. 4.
con. c. 33.
44. 1. 4. 5.

Præterea, Anima Christi est dignior angelis, secundum illud Psalm. Adorate eum omnes Angeli eius. Sed Angeli creati sunt à principio: ut in primo habitum est. Ergo & anima Christi, quæ non fuit ante creatam, quam assumpta: dicit enim Damasc. in 3. libr. quod nunquam neq; anima, neque corpus Christi propriam habuerunt hypostasim, præter Verbi hypostasim. Ergo videtur, quod anima fuerit ante assumpta, quam caro, quæ est concepta in utero Virginis.

Præterea, Ioan. 1. dicitur. Vidimus eum plenum gratia, & veritatis: & postea subditur, quod de plenitudine eius nos omnes accepimus, id est, omnes fideles quocunque tempore: ut Chrysostomus exponit. Hoc autem non esset nisi anima Christi habuisset plenitudinem gratia, & veritatis ante omnes sanctos, qui fuerunt ab origine mundi: quia causa non est posterior causato. Cum igitur plenitudo gratia, & veritatis fuerit in anima Christi ex unione ad Verbum, secundum illud, quod ibidem dicitur, Vidimus gloriam eius quasi vngenti à Patre, plenum gratia, & veritatis: consequens videtur, quod à principio mundi anima Christi fuerit à Verbo Dei assumpta.

Sed contra est, quod Damasc. dicit in 4. libr. Non ut quidam mentiuntur, ante eam, quæ est ex Virgine Incarnationem, intellectus est vnus Deo verbo, & ex tunc vocatus est Christus.

Respondendo dicendum, quod Origenes posuit in suo Peri Archon. lib. 1. cap. 7. & 8. tom. 4. omnes animas à principio fuisse creatas, inter quas etiam posuit animam Christi creatam. Sed hoc quidem est inconueniens, si ponatur quod fuerit tunc creatam, sed non statim Verbo vnita: quia sequeretur, quod anima illa aliquando habuisset propriam substantiam sine Verbo: & sic cum fuisset à Verbo assumpta, vel non esset facta vnio secundum substantiam, vel corrupta fuisset substantia anime præexistens. Similiter etiam est inconueniens, si ponatur, quod anima illa fuerit à principio Verbo vnita, & postmodum in utero Virginis incarnata: quia sic eius anima videretur non esse eiusdem naturæ cum nostris: quæ simul creantur, dum corporibus infunduntur. Vnde Leo Papa dicit in Epistola ad Iulianum, quod non alterius naturæ erat caro eius, quam nostra: nec alia illi, quam cæteris hominibus, anima est à principio inspirata.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut supra dictum est, anima Christi dicitur esse medium in vnione carnis ad Verbum secundum ordinem naturæ: non autem oportet ex hoc, quod fuerit medium ex ordine temporis.

Ad secundum dicendum, quod sicut Leo Papa in eadem Epistola dicit, anima Christi excellit nostras animas non diuersitate generis, sed sublimitate virtutis: est enim eiusdem generis cum nostris animabus, sed excellit etiam Angelos secundum plenitudinem gratia, & veritatis. Modus autem creationis respondet anime secundum proprietatem sui generis: ex quo habet, cum sit corporis forma, ut creetur simul, dum corpori vnitur. Quod non competit Angelis, qui sunt substantia omnino à corporibus absolute.

Ad tertium dicendum, quod de plenitudine Christi omnes homines accipiunt secundum fidem, quam habent in ipsum. dicitur enim Rom. 3. quod iustitia Dei est per fidem Iesu Christi in omnes, & super omnes, qui credunt in ipsum. Sicut autem nos in ipsum credimus ut in iam natum: ita antiqui crediderunt in ipsum ut in nasciturum: habentes enim eundem spiritum fidei credimus: ut dicitur 2. ad Corint. 4. Habet autem fides, quæ est in Christum virtutem iustificandi ex proposito gratia Dei: secundum illud Roman. 4. Eique non operatur, credenti autem in eum, qui iustificat impium, fides reputatur ad iustitiam secundum propositum gratia Dei. Vnde, quia hoc propositum est æternum, nihil prohibet per fidem Iesu Christi aliquos

A iustificari, etiam antequam eius anima esset plena gratia & veritate.

Loc. sup. ar. 3. cit.

Sensus quæstii.

DE PRIORITATE temporis sermo est, ut apparet ex discursu S. D. in c. & ex argumentis, & eorum responcionibus, prout etiam notant Cai. & Suar. in Com.

Forma Textus.

REFERTUR primò error Origenis: deinde confutatur vnico argumento ducente ad inconueniens & simul probatur Catholica VERITAS, scilicet animam à Dei filio non prius tempore fuisse assumptam, quam caro.

Error Origenis fuit, omnes animas à principio fuisse creatas, & inter eas etiã animam Christi. Confutatur hic error hoc argumento: Si anima Christi fuit à principio creata, vel non statim ut fuit creata fuit à Verbo assumpta, vel fuit à principio Verbo vnita & postmodum in utero Virginis incarnata: sed neutrum dici potest; ergo. Minor quoad primam partem probatur; quia si non fuit statim vnita Verbo sed post moram temporis, vel non esset facta vnio secundum substantiam, vel corrupta fuisset substantia anime præexistens: at vtrumque falsum est; ergo. Probatur assumpta conditionalis; quia tunc anima pro illo tempore habuisset propriam substantiam sine Verbo; ergo, si non fuit statim vnita &c. Secunda verò pars minoris principalis argumenti probatur: quia sic anima Christi videretur esse non eiusdem naturæ cum nostris; sed hoc est falsum; ergo. Probatur assumpta conditionalis; quia anime nostræ simul creantur, dum corporibus infunduntur. Minor verò, seu falsitas consequentis probatur autoritate Leonis Pape, ut patet in textu.

Expositio Textus.

ERROREM Origenis & eius confutationes ex Concilijs, & Patribus & Scripturis referunt Medina in expositione textus. Porrecta in appendice. Suarez disput. 16. sect. 2. & Valentia puncto 1.

Quorum duæ censuræ contra D. Th. sunt hic breuiter diluendæ: ALTERA est Suar. referentis dictum D. Thom. ex commentario in Epist. ad Hebr. cap. 1. lect. 4. Vbi explicans sententiam Origenis ait, Hic est cauendus error Origenis; voluit enim quod omnes spirituales creature, etiam anima Christi à principio creata fuerint, & secundum quod plus, vel minus adhaerunt Deo, vel diuerterunt ab ipso per libertatem arbitrij sui, facta est distinctio inter Angelos, & etiam animas: vnde in Periarchon dicit, quod anima Christi, quia vehementius adhaerit Deo diligendo iustitiam, & odiendo iniquitatem, quod meruit maiorem plenitudinem gratia præ cæteris substantijs spiritualibus. Sed ait Suarez se in Origene nullam mentionem meriti inuenire; sed solum animam Christi ab initio fuisse creatam, & ex tunc indissolubiliter inhaerentem sapientiæ ac Verbo fuisse & sic vnitam fuisse ut omnino non caderet: quæ verba (Inquit Suarez) magis indicant hypostaticam vnionem quam adhaerentem Deo per amorem, per quem meruerit illi vniri secundum substantiam. Sed obseruandum est Originem lib. 1. Periarchon, cap. 7. & 8. docere Deum primò creasse creaturas rationales tantum & omnes æquales, & in eis primò exortam fuisse inæqualitatem ex libero arbitrio, quibusdã conuersis in Deum secundum magis & minus, quibusdã secundum magis & minus

Suar. cens.

Confut.

nus à Deo auersis; & eas quæ ad Deum per liberum arbitrium conuersæ sunt promotas fuisse ad diuersos ordines Angelorum pro diuersitate meritorum: eas autem quæ auersæ sunt à Deo diuersis alligatas fuisse corporibus iuxta peccati diuersitatem, & quasdam in dæmones euasisse, vt refert S. D. in 1. p. q. 47. a. 2. & in 2. cont. gent. c. 44. & de potentia, q. 3. a. 16. & alibi. Cum igitur inæqualitas spiritualium substantiarum secundum Origenem primo ex libero arbitrio bene vel male operante; ac proinde bene vel male merente fuerit exorta, & secundum diuersitatem meritorum aut demeritorum, qualibet substantia spiritualis suum fuerit sortita gradum, consequens etiam est, vt secundum eiusdem opinionem anima Christi per actum dilectionis Deo vehementius adherendo meruerit illi hypostaticè copulari. Nec obstat eam corpori veluti formam fuisse coniunctam: hanc enim vnionem non ad ipsius animæ supplicium, sed ad humani generis redemptionem Deus etiam secundum Origenem in hoc Catholicè sentientem ordinauit, Nec leuem ac facile prolata censuram pluribus expedit confutare.

Val. censur.

ALTERA censura est Valentia, qui rationem D. Thom. aduersus Origenem infirmam esse pronuntiat duplici motu argumenti. Primum est: quoniam ex hoc, quod anima Christi fuerit existens; antequam corpus informaret, non videtur sequi eam esse alterius naturæ à cæteris animabus; quia nihil interest ad naturam alicuius rei, quandònam res producat, ante vel post. Secundum est; quia non videtur absurdum vt modus ille naturæ scilicet substantiæ per se, si anima per se substitisset ante incarnationem, postea corrumpetur in ipso incarnationis momento: ergò. Probatur antecedens: quia probabilius est substantiam illam per se animæ (qualè habent animæ à corporibus separata) non nisi ratione distingui ab ipsa animæ natura, sicut modum videlicet quendam eius; ergò si anima prius subsistens per se postea assumeretur à Verbo, solum desineret tunc esse ille modus ratione ab ipsa distinctus, nihil autè reale corrumpetur. Ad primum respondetur ex Caiet. rationem D. Th. tribus inniti fundamentis. Primum est ea, quæ ita se habent, vt ex naturis suis vendicent sibi diuersos suæ naturalis productionis modos, esse diuersæ naturæ: Hæc enim diuersitas modorum, quibus producuntur, non nisi ex diuersa rerum productarum ratione formali procedit. Secundum est animas nostras secundum suum naturalem modum hendi creando infundi, & infundendo creari; eo quòd sint naturaliter formæ corporum. Tertium est ex Augustinò in prima rerum constitutione non attendi, quid Deus potuerit facere; sed quid exigant ipsæ rerum naturæ & earum ordo. Ex quibus sic arguit S. D. Animæ nostræ secundum veritatem naturaliter producuntur in corpore: anima verò Christi secundum Origenem naturaliter producit ante corpus; ergo anima Christi non est eiusdem naturæ cum nostris, quod est erroneum. Antecedens quoad animas nostras patet ex 2. fundamento: quoad animam verò Christi patet ex tertio fundamento. Consequètia verò patet ex primo fundamento: igitur si animæ nostræ naturaliter producuntur in corpore: anima verò Christi naturaliter producit ante corpus; sequitur illas naturaliter esse corporum formas: hanc autem naturaliter nullius esse corporis formam: atque ideo longe diuersam à nostris habere naturam. Ad secundum negatur antecedens: ad eius pro-

Confutatio

bationem dico falsum esse antecedens, vt patet ex erudita disp. Cai. sup. q. 4. a. 2. & ex ijs, quæ latè diximus in 1. p. q. 50. a. 2. contr. 3.

Circa probationem illam assumptæ conditionalis videlicet, vel non esset facta vnio secundum substantiam, vel corrupta fuisset animæ substantia præexistens: nota idem esse iudicium, & eandem esse rationem secundum D. Th. & veritatem de personalitate seu substantia completa, qualis est in Angelo. Et de semipersonalitate seu substantia incompleta, qualis est in anima rationali, quæ non actu corpus informat, vt hic explicat optimè Cai.

Denique aduerte Medinam hic malè docere, animæ substantiam & existentiam esse penitus idem, cuius oppositum ostendimus in alleg. nostræ Contr.

SUAR. disp. 16. sect. 1. probat aduersus antiquos hæreticos Christi humanitatem non prius duratione fuisse existentem, quàm à Verbo assumptam, quem legeli placet.

CONTROVERSIA VNICA.

Num anima rationalis subsistat, vt quod.

Cai. in 1. p. quæst. 76. artic. 1. & de ente, & essentia, c. 5. post q. 10. in ult. p. cap. docet animæ intellectiua tam à corpore separata, quàm etiam vnita conuenire esse, non tantum vt quo sed etiam vt quod, & illud cōmunicare composito, eo quòd à materia non dependeat; atque ideo sustentante non egeat, sed per se ipsam & in se ipsa subsistat. Quam sententiam sequitur Ferrar. in 2. cont. gent. c. 68. (licet Bannes eum alleget pro sua sententia) Suar. disput. 17. sect. 5. & Aluarez disput. 29.

Sed idem Cai. super hoc art. duo dicit. Primum est animam constituendo propriam personam non acquirere propriam terminationem seu substantiam consummatè; sed medio modo inter actum & potentiam; quoniam aliquo modo est quod subsistit & operatur: & aliquo modo non. Secundum est in separatione à corpore & corruptione suppositi animam proprium terminum acquirere consummatè, & illum semel acquisitum retinere etiam in reditu ad corpus; & tunc animam perfectiori modo substantiam habituram, eo quòd tunc erit in naturalissimo suo esse. Sententiam hanc, quoad primum eius dictum sequitur & tueri Bannes 1. p. quæst. 76. art. 1. dub. 4. post concl. 2. non tamen affirmat substantiam conuenire animæ vt quòd medio modo inter actum & potentiam. Pro sua sententia allegat Sotum in 1. Phys. q. 7. a. 1. Secundum autem dictum Cai. impugnatur Ban. loc. not.

Quia propositas opiniones, quāquam prima facie diuersæ & oppositæ videantur, existimò nequaquam esse re ipsa differentes; ac proinde posse facile conciliari: ideo breuiter explicata veritate, quatuor conclusionibus meum in proposita controuersia sensum aperiam, & obiecta conclusionibus aduersa dissoluam.

Sciendum est igitur primum, animam intellectiua cum cæteris formis habere communia, & in duobus ab eis esse differentem. Primum namque commune est animæ rationali & omnibus alijs formis, quòd ex earum vnione cum materia constituitur compositum essentiam habens in specie completam substantiam terminatam, qua capax & susceptiuum efficitur existentie. Secundo quòd anima nostra & aliæ formæ dant esse materiæ & toti composito; & ideo esse proprium est omni for-

Resolutio. Premissa differentia animæ rationalis à cæteris formis, & duplici distinctione, altera de exitu, altera de se ipso, primum, & altera de substantia, vt quod, & existentiæ, & animam intellectiua tam con-

ri, quàm ab eo separata subsistere, ut quod, id est diuerso modo.

formæ ut rationi essendi, seu ut principio quo. A
Tertio commune est omnibus formis, ut vnâ habeant cum sua materia, & composito per eas constituto subsistentiam & existentiam. Differunt autem primo, quia ceteræ formæ habent esse dependens à materia, & idè ab ea indigent sustentari & consequenter nec propriam habent subsistentiam & existentiam: ita ut ipsæ secundum se subsistant, quod est habere subsistentiam & existentiam, ut id, quod ea subsistit & existit, sed hæc primo composito siue supposito conueniunt & per illud formæ: anima verò intellectiua sicut non habet esse dependens à materia, ita nullo indiget receptiuo sustentante: atque idè propriam habet subsistentiam & existentiam; ita scilicet ut ipsa per se primò verè ac propriè subsistat & existat, ut enim Caietanus aduertit, in allegato capit. 5. de ente & essentia in solo homine, qui gradum habet inter sensibilia nobilissimum duo coniunguntur rerum ordines, scilicet sensibilis & intelligibilis ac immaterialis, & ille qui longè inferior est, trahitur ad hunc superiorem: Quia nimirum subsistere ac existere hominis, quod parti sensitiuæ & toti composito commune est, ab anima fuit intellectiua; & idè immateriale est & altioris ordinis quàm homo, sicut & ipsa anima, quæ ad ordinem pertinet intelligibilem & intellectualium substantiarum: ac proinde necesse est ut totum compositum quod est homo, subsistentiam & esse mendicet ab anima: cui propria sunt ob dictam causam; quia scilicet ad eius ordinem & genus pertinent. Ex hac sequitur altera differentia, quod ceteræ formæ deducto composito, non retinent illud esse quod erat eis & composito commune, sed esse prorsus amittunt; quoniam illud composito conueniebat, ut eius per se primò receptiuo: animæ verò intellectiue esse conuenit ut per se primò receptiuo; ita ut singulariter ac verè dicatur existentia esse propria animæ intellectiue, & per eam composito communicari, & in hoc eam à ceteris formis esse differentem. Has conuenientias & differentias latius ac vberius explicat Caietanus & Ferrariensis locis supra notatis.

Secundo Notandum est dupliciter intelligi posse existentiam alicui per se primò conuenire: Vno modo, quatenus ea particula per se primò negat siue excludit omne aliud subiectum essendi, cui prius conueniat esse formaliter, & ita conuenire alicui esse per se primò, est illud habere esse, & non per aliquid aliud, cui prius illud idem esse conueniat; & hoc modo esse per se primò conuenit animæ intellectiue respectu materiæ & totius compositi; quia scilicet prius intelligitur anima per creationem à Deo produci & habere esse: Deinde per informationem communicari materiæ & toti composito per ipsam animam, ut affirmat expressè S. D. in 1. p. q. 76. a. 1. ad 5. dicens: Anima illud esse, in quo subsistit, communicat materiæ corporali, ex qua & anima intellectiua fit vnum: ita quod illud esse, quod est totius compositi, est etiam ipsius animæ; quod non accidit in alijs formis, quæ non sunt subsistentes: & propter hoc anima humana remanet in suo esse destructo corpore: non autem alia forma. Quod etiam frequenter repetit in alijs locis infra notandis: Alio modo potest intelligi existentiam alicui per se primò conuenire: quatenus illa particula per se primò non negat aut excludit omne aliud subiectum ipsius esse; sed illud tantum quod sit existens tanquam suppositum, & ita conuenire alicui esse per se primò est habere esse & non per aliud cui prius con-

ueniat tanquam supposito per se existenti: & hoc modo esse conuenit per se primò toti composito, puta Socrati vel Platoni; quamuis enim alio modo esse per primò conueniat animæ; quia scilicet anima intellectiua prius simpliciter habet esse, & non per aliud, quod sit formale principium & primum receptiuum illius esse.

Tertio considerandum est dupliciter dici posse aliquid subsistere & existere ut quod: Vno modo simpliciter siue absolute & sine addito: & ita subsistere idem est quod esse per se separatim; quod illi tantum conuenit, quod non est in alio tanquam pars in toto: vnde ligni pars à suo toto diuisa dicitur per se subsistere ut quod; quia per diuisionem seu separationem totalitatem acquisiuit, ut iam non in alio tanquam pars sed in se ipsa & per seipsam actu subsistat ut quoddam totum & ut hypostasis: & quia anima intellectiua à corpore separata iam non est actu pars totius compositi, quod est homo, sed est veluti substantia quadam separata (licet persona non sit eò quod ex sui natura sit compositi pars:) idè dicitur absolute per se subsistens actu; quia cum nullo alio communem habet suam subsistentiam; sed ipsa sola per eam terminatur, & ea mediante recipit existentiam: Alio modo dicitur aliquid subsistere ut quod non absolute; sed cum addito; quia scilicet non indiget aliquo sustentante; quia ab alio ut materia vel subiecto aut etiam principio essendi formali non dependet; neque ex alio subsistit; sed est principium essendi formale ceteris cum eo coniunctis, & primum receptiuum actus essendi; quia scilicet actionem agentis & producentis per se ipsum terminat immediate; quamuis in eodem instanti fiat actu pars vnius integræ & complete substantiæ ex eo & alio cui coniungitur resultante, cui tanquam supposito conuenit absolute subsistere: & hoc modo dicitur anima corpori coniuncta subsistere ut quod, & non tantum ut quo: Quem subsistendi modum Caietanus hic ait esse medium inter potentiam & actum; quia scilicet anima coniuncta corpori, non est simpliciter actu subsistens ut quod; quia pars suppositi est, cui absolute conuenit per se actu subsistere ut quod; pars vero ut pars est nõ in se ipsa, aut per se ipsam subsistit ut quod in actu sed in alio & per aliud scilicet per totum, cuius ut totius & ut hypostasis pars est, subsistit. Neque tamen dicenda est anima intellectiua, dum in corpore est, subsistere ut quod tantum in potentia, sicut partes ligni aut ferri, quæ dum actu partes sunt nullam habent propriam subsistentiam, sed sola totius subsistentia terminantur, quæ per se primò toti conuenit, & ex eo deriuatur ad partes; ita ut partes integrales totum actu componentes; non solum à forma sed etiam à toto secundum esse dependant; & nullo modo propriam habeant actu subsistentiam ut quod sed in potentia tantum, quam per actualement à toto diuisionem & separationem acquirunt, ut explicat optimè Caiet. supra q. 4. a. 2. Sed anima intellectiua; quia independens à materia & à toto per eam constituto, propriam habet subsistentiam prius illi quàm toti conuenientem, & per ipsam materiæ & toti composito; & idè dicitur verè ac propriè & in actu per se subsistere, id est non ex alio neque per aliud tanquam per causam, aut ens primò receptiuum existentie; quamuis alia ratione non sit actu per se subsistens; quia scilicet non est per se separata; sed est totius actu pars

CHM

cum eo communem habens subsistentiam; & A hunc per se subsistendi modum appellat Cai. medium inter potentiam, quæ partibus integralibus substantiæ corporeæ connenit, & actum subsistendi separatim, qui supposito proprius est.

Probat
eodem modo
subsistere a-
nimam post
resurrectio-
nem sicut ante
cum esset in
corpore.
Et concilia-
tur sententiæ

Et Ex H's pater primò eandem prorsus esse rationem de anima post resurrectionem corpori reunita, quæ est de anima in statu vitæ præsentis; quia semper toti subsistere conuenit vt supposito: animæ verò tanquam illius parti: & in vtroque statu anima subsistentiam habet independentem, tam à materia quàm à toto composito. Et sicut in primo statu indiuiduationem accepit à materia, cui in sui creatione fuit essentialiter coaptata; ita in secundo statu eandem retinet indiuiduationem; quia semper remanet eidem materiæ coaptata; licet ex speciali causa non reuniretur eidem in resurrectione, sed alteri: in quo casu verum est quod huc eruditè Caietanus affirmat, videlicet tunc corpus indiuiduari per animam & non è contra. Secundo patet, opiniones seu dicendi modos supra notatos facillè posse conciliari: Caietanus enim hic & post eum Bannes negat animam corpori coniunctam subsistere per se actu vt quod primo modo; quia modus ille subsistendi proprius est hypostasis & animæ separata, quæ est semper persona: in prima verò parte docet animam per se subsistere vt quod secundo modo. Quod etiam docet Ferrar. & Aluar. & est expressa sententia D. Thom. in 1. dist. 8. q. 5. a. 2. ad 2. ubi ait: *Anima sine dubio habet in se esse perfectum; quamvis hoc esse non resultet ex partibus componentibus quidditatem ipsius; nec per coniunctionem corporis efficitur ibi aliquid aliud esse; immò hoc ipsum esse, quod est anima per se, sit esse coniuncti: esse enim coniuncti non est nisi esse ipsius formæ: sed verum est, quod alia formæ materiales non sunt per illud esse; sed sunt tantum principia essendi.* His enim vltimis verbis, quibus distinguit formas materiales ab anima intellectiua, perspicue docet animam intellectiuam habere esse, non tantum vt quo huc vt principium esse sicut aliæ formæ; sed etiam vt id quod habet esse.

Conclusiones,
deductæ,
probatæ.

PRIMA CONCL. Anima intellectiua corpori coniuncta in præsentis statu subsistit vt quod absolute vt quod in actu sed in potentia. Probat per primam pars; Quia illud tantum dicitur absolute per se in actu subsistere, quod non in alio tanquam pars in toto subsistit; ergo. Secunda verò pars probatur; quia anima intellectiua est separabilis à corpore, & retinet suum esse post compositi corruptionem; ergo.

SECUNDA CONCLVS. Anima intellectiua corpori coniuncta in præsentis statu subsistit vt quod medio modo inter actum, & potentiam modo exposito in tertio notabili: Hæc conclusio patet ex dictis; & probatur ex D. Thoma loc. sup. alleg. ex 1. sent. & 1. p. q. 76. a. 1. ad 5. & de spiritalibus creaturis artic. 2. ad 3. quæ loca notat Ferrariensis, & post eum Aluar. rez.

TERTIA CONCLVSIO. Anima post resurrectionem corpori coniuncta, non alio modo subsistit, quàm in statu præsentis, dum est vnita corpori. Hæc est contra Caietanum, & patet ex dictis.

VLTIMA CONCL. Anima separata subsistit per se simpliciter vt quod in actu. Hæc patet ex dictis.

Argumenta,
& solutio
hæc.

CONTRA primam conclusionem produci possunt argumenta Cai. ex 1. p. & 5. c. de ente, & eff. & loc. not. Et tria loca S. Tho. supra notata, & duo argumenta, quibus probat Aluar. suam opinionem

sed his probatur tantum secunda nostra conclusio.

CONTRA secundam conclusionem produci possunt duo argumenta Caietani quæ addito alio 3. argumento refert & soluit Aluar. & patet eorum solutio ex dictis: probant enim primam nostram conclusionem asserentem dici absolute non posse animam nostram vnitam corpori subsistere vt quod in actu, sed in potentia negante dictum actualem subsistendi modum; quamuis alio modo subsistat in actu, quem Caietanus appellat medium inter actum prædictum & potentiam modo explicato, & in eodem sensu accipienda sunt quæ scribit Bannes pro defensione secundæ sententiæ Caietani.

CONTRA tertiam conclusionem argumentatur Caietanus; quia differentia est inter animam in sui principio & in resurrectione, quod in sui principio de foris venit vt quo, etià quoad personalitatem; & idè impediri contingit illam à propria & totius personalitate, vt patet in mysterio assumptionis: in regressu autem venit vt quod est, licet partialiter, & potius indiuiduat corpus, quàm indiuiduetur à corpore; ergo sicut indiuiduat & communicat suum esse corpori, & glorificat illud in Sanctis, ita subsistentiam, terminationem & semipersonaliter ad perfectionem humanæ subsistentiæ & personalitatis adducit. Resp. falsum esse antecedens: nam vtroque tempore anima intellectiua venit ad corpus tanquam subsistens vt quo, prout subsistere, vt quo distinguitur contra subsistere, vt quod in actu & absolute; quoniam hoc ipso quod vnitur corpori tanquam forma, non subsistit per se separatim vt quod in toto; sed vt pars in toto; & quia semper anima est independentens à materia & ab ipso toto; nec ab illis mendicat subsistentiam aut existentiam; idè vtroque tempore subsistit vt quod medio modo inter actum & potentiam, vt ante diximus.

ARTICVLVS IV.

VRUM caro Christi fuerit prius à Verbo assumpta, quàm anima vnita.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod caro Christi fuerit prius à Verbo assumpta, quàm anima vnita. Dicit enim Aug. in lib. de fide ad Petrum. Fir-
missimè tene, & nullatenus dubites, non carnem Christi sine diuinitate conceptam in vtero Virginis, priusquam susciperetur à Verbo. Sed caro Christi videtur prius fuisse concepta, quàm anima rationali vnita: quia materia, vel dispositio prior est in via generationis, quàm forma completiua. Ergo prius fuit caro Christi assumpta, quàm anima vnita.

Præterea, sicut anima est pars naturæ humane, ita & corpus. Sed anima humana non habuit aliud principium sui esse in Christo, quàm in alijs hominibus, vt patet ex auctoritate Leonis Papæ supra inductæ. Ergo videtur, quod nec corpus Christi aliter habuerit principium essendi, quàm in nobis: sed in nobis ante concipitur caro, quàm adueniat anima rationalis, ergo etiam ita fuit in Christo. Et sic caro prius fuit à Verbo assumpta, quàm anima vnita.

Præterea, sicut dicitur in libro de Causis, causa prima plus influit in causatum: & prius vnitur ei, quàm causa secunda. Sed anima Christi comparatur ad Verbum, sicut causa secunda ad primam. Prius ergo Verbum est vnitum carni, quàm anima.

Sed contra est, quod Damasc. dicit in 3. libr. Simul Dei Verbi caro, simul caro animata rationalis, & in-

Prop. 1. in
ter op. 11.
103.

tel-